

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de Florea Angela,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Florea Angela împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și
obligarea achitării pensiei pentru limită de vârstă,

împotriva încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3r-244/24

NR. PIGD2-23067219-01-3r-28102024)

Termenul depunerii motivării cererii de apel. Neprezentarea motivării cererii
de apel.

Judecătoria Chișinău , sediul Centru, jud. Gr. Cazacu,
Curtea de Apel Chișinău, jud. Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici,

27 noiembrie 2024

Examinând în lipsa părților recursul depus de Florea Angela,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 11 mai 2023 Florea Angela a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani privind reexaminarea pensiei nr. 93/2023/5590 din 15 martie 2023 și obligarea achitării pensiei pentru limită de vârstă din data de 01 februarie 2023.

2. Prin încheierea din 04 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea reclamantei Florea Angela în partea pretenției privind încasarea prejudiciului moral, a fost declarată inadmisibilă.

3. Prin hotărârea din 04 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Florea Angela, a fost admisă parțial. Astfel, s-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani privind reexaminarea pensiei nr. 93/2023/5590 din 15 martie 2023. În rest, pretenția privind obligarea achitării pensiei pentru limită de vârstă din data de 01 februarie 2023, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

4. La 17 aprilie 2024 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 04 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

5. La 03 mai 2024 Florea Angela a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 04 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea pretențiilor respinse.

6. Prin încheierea din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Florea Angela împotriva hotărârii din 04 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, s-a declarat inadmisibilă.

7. La 20 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice, Florea Angela a declarat recurs împotriva încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a încheierii, cu judecarea cauzei.

ARGUMENTELE RECURSULUI

8. În motivarea recursului, a invocat că interpretarea instanței a fost eronată și că dreptul său de acces la justiție a fost încălcat.

9. Recurenta a susținut că instanța de apel a apreciat greșit ca fiind nemotivată cererea de apel, deoarece cererea sa de apel conține toată informația necesară. În opinia recurente, concluziile instanței de apel despre pierderea interesului ei cu referire la derularea procesului o consideră adoptată în baza unor argumente nejustificate.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

10. Art. 231 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că:

„Hotărârile judecătoriilor adoptate în contenciosul administrativ pot fi contestate cu apel.”

11. Conform art. 232 din Codul administrativ,

„Apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.”

12. În corespundere cu art. 236 alin. (1) și alin. (2) lit. e) din Codul administrativ,

„Instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).”

13. Art. 241 alin. (1) din Codul administrativ prevede următoarele:

„Încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.”

14. Art. 242 din Codul administrativ relevă că:

„Recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.”

15. Art. 233, alin. (1) din Codul administrativ relevă că:

„Cererea de apel trebuie să conțină datele prevăzute la art.211 alin.(1) lit. a)–d) și să indice hotărârea care se contestă cu apel.”

16. Art. 211 alin. (1) din Codul administrativ prevede că:

„În cererea de chemare în judecată se indică: a) instanța la care a fost depusă; b) numele și prenumele sau denumirea reclamantului, domiciliul sau sediul acestuia; dacă

reclamantul este o persoană juridică, se indică datele bancare și codul fiscal; c) numele și prenumele reprezentantului legal sau împuternicit și adresa lui, în cazul în care cererea se depune de un reprezentant; d) denumirea pîrîtului în calitate de autoritate publică și sediul acesteia; e) pretențiile reclamantului; f) circumstanțele de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază pretenția; g) enumerarea tuturor probelor pe care reclamantul le deține și le poate prezenta; h) datele despre respectarea procedurii prealabile, dacă o astfel de procedură este prevăzută de lege.”

17. Prin prisma art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.”

18. Art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ prevede că:

„Examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.”

19. Conform art. 24 din Codul administrativ:

„Participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate. ”

20. Potrivit art. 96 alin. (1) din Codul administrativ:

„Notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.”

21. Conform art. 97 alin. (1) și alin. (3) din Codul administrativ:

„Notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

22. În conformitate cu articolul 109 din Codul administrativ:

„Un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

23. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată constată că, copia încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Angelei Florea, prin intermediul poștei electronice, la 20 octombrie 2024 (f.d.117), iar cererea de recurs a fost depusă la 23 octombrie 2024, în termen.

24. Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului copia recursului, însă referință nu a fost depusă.

25. Cu referire la normele legale enunțate mai sus, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, la 04 aprilie 2024 a fost pronunțată hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a admis parțial acțiunea în contencios administrativ înaintată de Florea Angela. S-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani privind reexaminarea pensiei nr. 93/2023/5590 din 15 martie 2023. În rest, pretenția privind obligarea achitării pensiei pentru limită de vârstă din data de 01 februarie 2023, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

26. La 23 aprilie 2024, la adresa electronică a Angelei Florea a fost expediată copia dispozitivului hotărârii (f.d. 82).

27. La 03 mai 2024 Florea Angela a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 04 aprilie 2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea pretențiilor respinse.

28. Iar, prin încheierea din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Florea Angela împotriva hotărârii din 04 aprilie 2024 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, s-a declarat inadmisibilă, din motiv că apelanta nu a prezentat motivarea apelului în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ. Termenul a fost calculat de la data notificării hotărârii motivate, 29 mai 2024.

29. Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, termenul pentru depunerea motivării apelului începe de la notificarea hotărârii motivate.

30. În acest caz, notificarea hotărârii motivate s-a realizat, prin intermediul oficiului poștal, la 29 mai 2024, fapt confirmat prin avizul poștal nr. DS8011745030AS, anexat la dosar (f.d. 93).

31. Astfel, termenul de 30 de zile pentru depunerea motivării apelului a expirat la 28 iunie 2024, iar instanța a respectat procedura legală.

32. Instanța de recurs consideră neîntemeiată alegația recurentei precum că apelul depus la data de 03 mai 2024 este suficient motivat, odată ce motivarea trebuie să corespundă motivelor de fapt și de drept, la fel și argumente a ilegalității, netemeinicieii hotărârii, ceea ce nu se constată din conținutul cererii de apel datată cu 03 mai 2024.

33. Această susținere este nefondată, deoarece conform art. 233, alin. (1) din Codul administrativ cererea de apel trebuie să conțină datele prevăzute la art. 211 alin. (1) lit. a)–d) și să indice hotărârea care se contestă cu apel. Sub aspectul dat completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că dezvoltarea apelului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul

arătării cu claritate a acelor critici, care circumscrie fiind motivelor de apel îngăduite de lege, sunt de natură să facă vizibile ilegalitatea hotărârii contestate.

34. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neprezentarea motivării apelului face imposibilă exercitarea controlului judiciar de către instanța de apel, or, în apel nu este suficientă simpla expunere a dezacordului cu soluția instanței judecătorești, ci este necesară motivarea cu indicarea temeiurilor de ilegalitate pe care se întemeiază calea de atac, precum și dezvoltarea lor. Motivarea apelului, însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat de instanța de fond, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat un act judecătoresc neîntemeiat.

35. În urma celor constatate completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în modul expres prevăzut și în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

36. În condițiile în care recurenta a fost notificată legal și nu a respectat termenul de depunere a motivării apelului, instanța de apel a acționat corect în a sancționa această omisiune procedurală prin declararea apelului ca fiind inadmisibil.

37. Completul de judecată consideră că, nerespectarea modului și a termenului de depunere a motivării apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurente, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

38. Astfel, prin prisma art. 24, alin. (1) din Codul administrativ, Florea Angela, inițiind acțiune în instanța de judecată, avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă să se intereseze de soarta dosarului și să prezinte motivarea apelului instanței de apel în termen. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a drepturilor de acces la instanță și declararea căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232, alin. (2) coroborat cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ.

39. În concluzie, Completul de judecată consideră că argumentele recursului nu justifică casarea încheierii instanței de a considera apelul inadmisibil.

40. Reieșind din cele expuse, instanța de recurs constată temeinicia încheierii instanței de apel, deoarece recurenta nu a prezentat motivarea apelului în modul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, fapt pentru care survin consecințele prevederilor art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

41. La fel, instanța de recurs consideră că dreptul la un proces echitabil nu este afectat de respectarea termenelor procedurale. Recurenta a fost notificată prin intermediul oficiului poștal, fapt confirmat prin avizul poștal nr. DS8011745030AS, și a avut astfel posibilitatea de a depune motivarea apelului în termenul de 30 de zile. Lipsa acestei acțiuni este exclusiv responsabilitatea recurente.

42. Tot aici, instanța de recurs accentuează că potrivit legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

43. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

44. În practica sa constantă, Curtea Europeană a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea, în multe cauze similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

45. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

46. Din aceste considerente, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii contestate.

47. Ținând cont de cele expuse și în conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de Florea Angela și menține încheierea 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc